

Copyright foto

Familie Saal runt gemengd bedrijf op Texel

Nederland in het klein

Soms valt het lot van een verslaggever wel mee. Bijvoorbeeld als je naar een mooi gebied als het eiland Texel mag voor een interview. Ik ga op bezoek in het noordelijkste puntje van het eiland, waar familie Saal in De Cocksdorp een bedrijf heeft met als hoofdtakken pootaardappelen, narcissen en rosékalveren.

Copyright foto

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit?

Wat mij opvalt

Wat ik opvallend vind, is hoe grootschalig het landbouwgebied van Texel is. Dat omvat bijna de helft van de oppervlakte van bijvoorbeeld de Wieringermeer. Naast de vele schapenhouders waar het eiland om bekend is, zijn er ook 86 akkerbouwers en 57 tuinbouwers actief. Zo bestaat het middelste deel van het eiland uit een echte polder met de uitstraling van de Noordoostpolder: strakke rechthoekige kavels met rechte wegen. Ook de gebouwen doen daaraan denken, omdat veel daarvan eind jaren veertig zijn herbouwd nadat ze in 1945 verwoest waren bij de oorlogshandelingen.

Van links naar rechts:
Marijn Witte, Ard Saal en
Dirk-Jan Saal.

Het is mooi rustig, bijna voorjaarsachtig weer als ik aankom op het bedrijf. Het aantal dagen met zo weinig wind in een jaar is haast op de vingers van één hand te tellen, vertelt Dirk-Jan Saal (34), die met zijn vader Ard (63) het bedrijf runt. „Vaker komt het voor dat je je schrap moet zetten om je staande te houden. Verder is het hier gemiddeld 2 tot 5 graden kouder dan in de rest van het land, maar in de winter is het juist warmer. Het aantal uren zon is weer hoger dan elders.”

„Texel is Nederland in het klein”, wordt mij van vele zijden verzekerd. En wel omdat op het eiland alle typen landschap voorkomen. De belangrijkste sector van het eiland is het toerisme. „Soms is dat lastig als je met trekkers en machines de weg op moet. Maar voor 40 procent van de boeren is het ook een bron van inkomsten. Dat kan van huisverkoop van allerlei producten zijn tot excursies en het bieden van overnachtingen.” Zelf hebben ze sinds 25 jaar een minicamping met nu 15 plaatsen. Dit heeft voor Dirk-Jan al zijn waarde bewezen. En wel omdat zijn vriendin Tess hier een paar jaar geleden vanuit Hooglanderveen bij Amersfoort op de camping stond en nu zijn levenspartner is!

Pootgoed

Texel staat bekend om de teelt van pootaardappelen. Een belangrijke reden is dat door de zeewind luizen geen kans hebben. „Dat is inderdaad de gedachte”, legt Dirk-Jan uit, „maar de laatste jaren zien we dat ze zich toch kunnen handhaven op het eiland. Blijkbaar zijn er voldoende waardplanten aanwezig.” Pootaardappelen vormen de belangrijkste teelt op het bedrijf met 30 hectare. Een deel van de grond ligt zuidelijker op het eiland, op huurland vlak bij Den Burg. Daar is de grond wat zwaarder dan die op het eigen bedrijf. De grond op het bedrijf is lichte zavel met maximaal 10-12 procent afslibbaar. Bijna zandgrond dus. In combinatie met de harde wind is stuiven een groot probleem. Het hele eiland heeft ontheffing om bovengronds uit te rijden. De giertank is dan ook een belangrijke machine op het bedrijf. „Het moment van mest uitrijden komt zo nauw dat je daarbij niet van een loonwerker afhankelijk kan zijn. Op Texel zijn veel akkerbouwbedrijven daarom ook gemengd gebleven”, gaat Dirk-Jan verder. „Veel meer

dan op het vasteland. En bedrijven zonder vee hebben vaak zelf een mestkelder.” Een gevaar dat op lichte grond steeds op de loer ligt, is de toename van aaltjes. „Als je Texel noemt, wordt direct aan Chitwoodii gedacht”, zegt vader Ard. „Onterecht dat vaak alleen aan Texel gedacht wordt. Inmiddels is het aaltje naast Texel en in Noord-Holland in veel andere provincies gevonden. In Friesland, Groningen en Flevoland wordt hij nu ook vaker gevonden omdat hier ook inmiddels cirkels getrokken zijn en dus binnen die cirkels meer bemonsterd wordt en automatisch meer gevonden wordt. Waar onderzocht wordt, wordt ook gevonden.”

Hij vindt de huidige werkwijze rondom dit aaltje niet terecht. Bij een aantasting wordt er nu een cirkel rondom de vindplaats getrokken. „Valt een perceel daarbinnen, dan heb je direct met strenge maatregelen te maken. Zit je er net buiten, dan zijn er geen beperkingen. Waarom niet een bemonstering per partij, zoals bij bruinrot gebeurt?”

Het bedrijf doet er alles aan om de bodem gezond te houden. Na vroege teelten wordt er bladrammenas gezaaid en ook wel Japanse haver. Ze doen hun best deze goed te laten slagen. Deze blijft de winter over staan en wordt in het voorjaar ondergewerkt, vooral met de spitmachine. In de teelt passen ze granulaat toe. En ze voeren veel compost aan, zo'n 700 ton per jaar. Verder rijden ze 1.500 tot 2.000 kubieke meter drijfmest van hun eigen kalveren uit. Het stro van het graan wordt als afdekking op de narcissen gebruikt en komt zo ook in de bodem terecht.

Bollenteelt

De tweede belangrijke tak is de teelt van narcissen. Hiervan telen Ard en Dirk-Jan Saal 10 hectare. Het is een intensieve teelt die veel arbeid vraagt. Het plantgoed kopen ze aan in Engeland. Daar zijn grote bedrijven die redelijke kwaliteit bollen in voldoende en betaalbare hoeveelheden produceren. Het gaat om 18 tot 20 ton per hectare die de grond in gaat. De regel is dat het één keer over de kop gaat. Een opbrengst van 40 ton dus. Deze bollen worden na de oogst kort in kisten opgeslagen, gesorteerd en afgeleverd in 25-kilo-netzakken.

Dit alles past redelijk goed bij de overige

werkzaamheden. Tot voor enkele jaren deden vader en zoon bijna alle werkzaamheden met zijn tweeën. Sinds enkele jaren werkt ook schoonzoon/zwager Marijn Witte fulltime op het bedrijf. Hij is met name de technische man. Een teelt die minder algemeen voorkomt op Texel is die van zaaiuien. De familie Saal heeft er goede ervaringen mee. Opvallend is dat eind oktober de oogst hiervan net is afgesloten. Dat is later dan in andere delen van het land. Het rooien was begin september uitgevoerd. Maar door een week met 60 millimeter regen konden ze niet opgeraapt worden. „We hebben rustig afgewacht tot de omstandigheden goed waren, want we wilden niet gaan knoeien. De kwaliteit was nog uitstekend”, zeggen vader en zoon. De oogst is op vrachtwagens naar firma Van Liere in Dronten gegaan. Op het eiland heb je simpelweg meer kosten aan transport. Bijna al deze kosten komen bij de telers te liggen. Voor pootgoed dat via HZPC wordt afgezet, worden de kosten door de pool gedragen. De bieten worden per schip naar de fabriek vervoerd.

Een belangrijk onderdeel van het bouwplan bestaat uit de teelt van suikerbieten. Op het stuiven na is dit een redelijk probleemloze teelt. De suikerbieten worden op 30 hectare geteeld. Van tarwe en graszaad wordt zo'n 35 hectare geteeld. Opvallend is dat er vooral zomergraan wordt geteeld. Een belangrijke reden daarvoor is dat er in wintergraan flinke schade kan optreden doordat in de winter hun gebied geliefd is bij de ganzen. Dit kan leiden tot flinke schade door vertrapping en doordat de vogels de jonge planten uittrekken. Verder wordt er jaarlijks 15 hectare maïs geteeld voor hun eigen kalveren.

Goed seizoen

In tegenstelling tot andere delen van het land heeft de familie Saal weinig te klagen over het afgelopen seizoen. „We hebben op tijd regen gehad.” Van de pootaardappelen hebben ze gemiddeld boven de 40 ton behaald, van de uien 65 ton. De bieten die tot nu toe gerooid zijn, brachten 78 ton per hectare met 18 procent suiker. Het grote aantal zonuren zal een van de redenen zijn van dit goede gehalte. „De akkerbouw op Texel doet goed mee de laatste jaren”, is de conclusie van Dirk-Jan Saal. ■

Bedrijfsgegevens

Het akkerbouwbedrijf van Ard (63) en Dirk-Jan (34) Saal in De Cocksdorp op Texel omvat 130 hectare, waarvan 30 hectare huurland, de rest is in eigendom. Bouwplan: pootaardappelen, narcissen, bieten, uien, maïs, tarwe en graszaad. Verder zijn er een minicamping en twee stallen met in totaal 240 rosékalveren.

Copyright foto